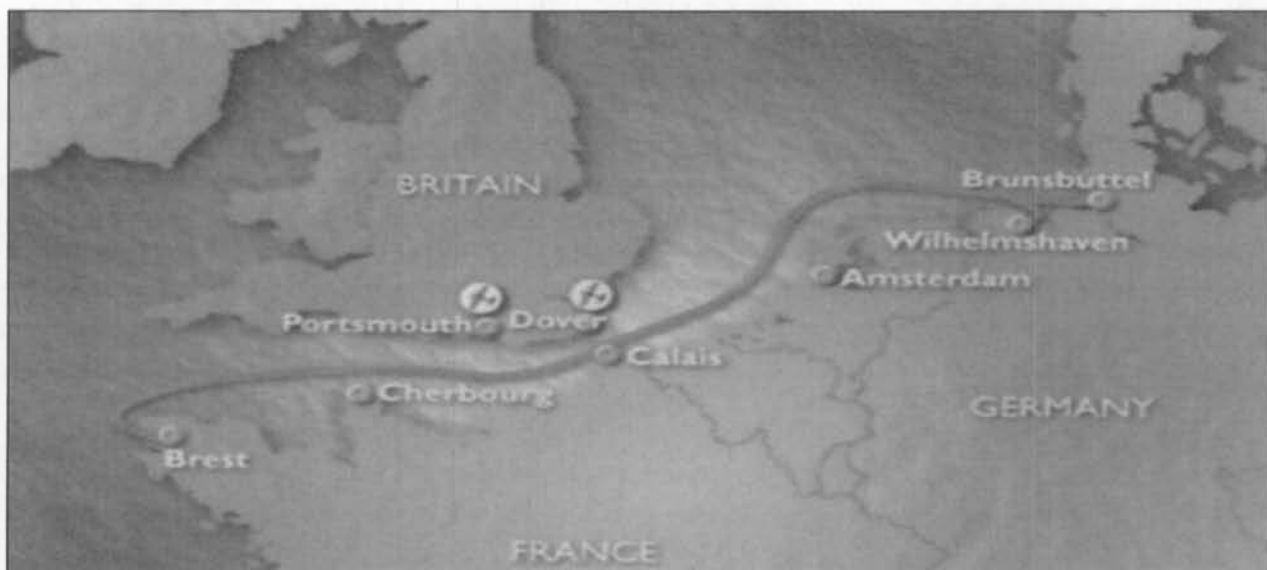

STÜTZPUNKTGRUPPE OSTENDE EN DE 18^e VORPOSTENBOOTFLOTTILLE IN DE OPERATIE CERBERUS – deel 2

door Rudolf WEISE

OPERATIE CERBERUS

Op 11, 12 en 13 februari 1942 breken drie grote Duitse oorlogsschepen, de snelle slagschepen *Scharnhorst* en *Gneisenau* en de slagkruiser *Prins Eugen*, uit *Brest* (Bretagne) in Frankrijk door het Nauw van *Calais* en de Straat van *Dover* uit naar de Duitse havens *Brunsbüttel* en *Wilhelmshafen*.

Ze staan respectievelijk onder het bevel van de kapiteins-ter-zee Kurt Hoffmann, Otto Fein en Helmut Brinckman. Het geheel van het Bresteskader staat onder het bevel van vice-admiraal Otto Ciliax.

De slagschepen worden geëscorteerd door de torpedojagers van de 5^e flottielje: *Z4 Richard Beitzen*, *Z5 Paul Jacobi*, *Z7 Hermann Schoemann*, *Z14 Friedrich Ihn*, de *Z.25* en *Z.29* onder bevel van kapitein-ter-zee Erich Bey uit Brest en door de 2^e, 3^e en 5^e torpedobootflottieljes met vijftien schepen respectievelijk gestationeerd per groep van vijf in *Le Havre*, Duinkerke en Vlissingen, door de 2^e, 4^e en 6^e snelbootflottieljes, mijnenvegers en andere, minder belangrijke, oorlogsschepen.

Deze Armada krijgt dekking van 252 vliegtuigen van *Luftflotte 3* van *Feldmarschall* (veldmaarschalk) Hugo Sperrle (1885-1953) en van *Luftflotte Reich* van *Generaloberst* (oppergeneraal) van de *Luftwaffe* Hubert Weise (1884-1950), van jachtvliegtuigen van de *Luftwaffe* (hoofdzakelijk *Jagdgeschwader 1, 2 en 26*) onder de aas *General der Jagdflieger* Adolf 'Dolfo' Galland (1912-1996) en van de Duitse kustbatterijen.

Tijdens deze zeer geheime operatie, die de naam *Cerberus* krijgt, lopen de *Scharnhorst* en de *Gneisenau* op zeemijnen. Toch bereiken zij veilig hun thuishavens. Voor de succesvolle uitvoering van dit huzarenstukje onder de Engelsen hun neus ontvangt vice-admiraal Otto Ciliax het *Ritterkreuz*. Ook kapitein-ter-zee Kurt Hoffmann van de *Scharnhorst* krijgt een *Ritterkreuz*. Helmuth Giessler, zijn navigatieofficier, krijgt het *Deutsches Kreuz in Gold*. Ook worden *Eiserne Kreuzen* kwistig onder de bemanningen uitgedeeld. De commandant van de *Gneisenau* Otto Fein krijgt echter niets. Dit verzuim is zo onbegrijpelijk als het schandelijk is.

Een deel van het Bresteskader in het Kanaal. Vooraan rechts de torpedojager *Z4 Richard Beitzen*. Er achter de *Scharnhorst* gevolgd door de *Gneisenau*. *Z25* sluit de formatie. Twee torpedojagers aan elke zijde beschermen de flanken.

Tijdens de doorbraak verliezen de Duitsers bij luchtgevechten 17 vliegtuigen en 11 piloten. Twee torpedoboten worden beschadigd: de *T.13* van de 3^e torpedobootflottielje uit Duinkerke en de *Jaguar* van de 5e torpedobootflottielje uit Vlissingen, beiden getroffen door bommen. Ook de *Z29* van de 5e Brestflottielje torpedojagers wordt beschadigd. Voorpostenboot V1302 van de 13e flottielje zinkt na een luchtaanval. Het eskader betreurt twee doden, één op de *Prinz Eugen* en één op de *Jaguar*, en twee gewonden door bomscherven of machinegeweervuur.

In voorbereiding van de operatie Cerberus vaardigt het oppercommando van de *Kriegsmarine Sicherung West*, gestationeerd te Parijs, richtlijnen uit waarin ze bepalen welke eenheden de operatie zullen steunen en welke hun opdracht en opstelling is.

Eenheden van de 15^e en 18^e VP-flottielje krijgen een bebakeningopdracht en dienen zeven posities te bezetten voor de Franse kust ter hoogte van en tussen *Calais* en Duinkerke. De boten V1807 onder luitenant ter zee Determan en V1515 bezetten positie C, de boten 1507 en V1813 onder luitenant ter zee Lobner bezetten positie E, de boten V1806 onder luitenant ter zee Ronniger, V1808 onder luitenant ter zee Porath en V1811 onder stuurman Reinhard bezetten positie F, de boten V1803 onder hoofdstuurman Liebman, V1501 en V1809 onder luitenant ter zee Olbertz bezetten positie G. Positie A, B en D worden door de eenheden V714 en V1509 (A), V1506 en V1514 (B), V1512 en V1513 (D) van de 15e VP-flottielje bezet. Eén van de boten fungeert als peilzender en gaat ten anker op de positie. De andere fungeert als *Führerboot* (commandopost). De boten liggen geschrant. In de onmiddellijke nabijheid van de ankerplaats wordt een vissersboei uitgezet die dezelfde vlaggen en wimpels voert als de merkbotten zelf. Deze vlaggen en wimpels dragen een kleur in functie van hun ligplaats. Is de merkboot niet op zijn positie verankerd tengevolge van een vijandelijke aanval of om redenen van navigatie, dan moet bij dag aan een ralijs het signaal NLY (heb post verlaten) gevoerd worden.

Reeds enkele dagen vóór de aanvang van operatie Cerberus zijn eenheden van de 18^e voorpostenboot- en *Räumbootflottille* (mijnenvegersflottielje) in de weer. Ze voeren verschillende opdrachten uit als voorbereiding op de Kanaaldoorbraak van het Bresteskader.

Op 07 februari begeleiden de V1813 en de V1809 de boeienlegger *Wangeroo* die opdracht heeft lichtboeien op de Oostende- Trapegeer- en Stroombank te activeren. Ze varen af uit Oostende om

18.00u. Wegens het slechte weer moeten ze hun opdracht onderbreken. Ze lopen om 18.40u Oostende weer binnen. V1809 heeft machineschade en wordt afgelost door de V1808.

Op 08 februari 1942 om 20.15u varen de V1813, de V1808 en de R 183 uit Oostende af voor het uitvoeren van een veiligheidsopdracht ter hoogte van *Calais*. Vóór Duinkerke vervoegt de R31 het kleine konvooi. Op 09 februari om 01.20u brengt de R31 een mijn tot ontploffing. Ze worden afgelost door de V1506, de V1509, de V1514 en de V1515 komende van *Boulogne*. Op 09 februari om 02.58u lopen de V1808 en V1813 binnen in *Calais*. De S183 loopt binnen in *Boulogne*. Deze opdracht geldt als een soort algemene repetitie. Op 10 februari nemen de V1813 en de V1808 een vissersboei met toebehoren aan boord. Op 11 februari liggen ze in *Calais* in staat van onmiddellijke paraatheid.

Voor 's nachts worden volgende kentekens bevolen: positie is bezet: groen licht in de naderingsrichting van het eskader. Positie is verlaten: een rode en groene lantaarn onder elkaar met 1,5m tussenruimte.

12 februari, D-day. De voorpostenboten V1813, V1811, V1809, V1808, V1807, V1806 en de boten van de 15^e VP-flottielje verlaten om 07.30u en 09.45u *Calais* en *Boulogne* om de hun toegewezen posities in te nemen.

Tussen 12.19u en 12.36u vallen een paar salvo's van de vier 9.2 inch kanonnen van de Engelse kustbatterij van *South Foreland* bij *Dover* nabij de verankerde V1806 en V1808. Het eerste salvo ligt 150m vóór en 50m over stuurboord van de V1808. Het tweede ligt 300m achter de V1808. De Engelsen lossen in totaal zes salvo's maar treffen geen doel. Duitse kustbatterijen beantwoorden het vuur. Twee salvo's van zes granaten elk vallen rond de Engelse batterij, eveneens zonder schade aan te richten. Tussen 12.30u en 12.45u passeert de Brestarmada aan hoge snelheid. Na haar passage lichten alle merkschepen het anker en vertrekken naar Duinkerke.

Om 14.00u worden de V1809 en V1811 vóór *Cap Gris Nez* aangevallen door drie *wings* van zes *Spitfires* en *Hurricanes*. Die bestoken hen in scheervlucht met hun 20mm kanonnen. Beide schepen openen onmiddellijk het vuur. Een stoompijpleiding van de V1811 wordt stukgeschoten waardoor het schip in een stoomwolk gehuld is. Aan stuurboord vallen drie bommen op 10m afstand in zee. Een vierde bom treft de V1811 aan bakboord, dringt door het stokerslogies, gaat aan stuurboordzijde weer uit en ontploft buiten het schip. De stuurboordzijde in het voorschip wordt tot onder de waterlijn volledig vernield. Ze loopt tot aan het aanvaringsschot onder water. Door precies liggend afweervuur wordt een tweede aanval verijdeld. De jachtvliegtuigen draaien af naar het westen. Daar de boot manoeuvreerbaar blijft en het aanvaringsschot stand houdt wordt beslist *Calais* binnen te lopen. Er vallen echter slachtoffers.

Door de bomexplosie worden de matroos kanonnier Paul Kruger geboren op 20 november 1922, 19 jaar oud en korporaal kanonnier Ludwig Manhold geboren op 12 februari 1922, op hun gevechtspost achter hun 7.5cm kanon gedood. Schrijvend detail: de ongelukkige Manhold sneuvelt op zijn 20^e verjaardag. Bovendien lopen nog vijf bemanningsleden lichte tot zware verwondingen op. Gewonden en doden worden aan land gebracht en naar het lazaret van Hardinghen (*Pas de Calais*) overgebracht.

De V1809 wordt frontaal aangevallen en zwaar gemitrailleerd met 20mm geschut. Onmiddellijk daarop vallen meerdere bommen waarvan er twee de boot treffen maar niet ontploffen. Het 7.5cm affuit wordt beschadigd. Een andere bom rukt de bovenste helft van de mast af, dringt binnen in de brug en vliegt er via het logies van de commandant langs stuurboordzijde weer uit en ontploft daar. De boot wordt heftig door elkaar geschud. Ook bij hen vallen er slachtoffers. Vaandrig ter zee Albert Schäfer, geboren op 05 september 1923, 21 jaar oud wordt door een kopschot gedood. In het

lazaret sterven op 15 februari de door een buikschot zwaar gewonde matroos Paul Weinbrenner en de eveneens zwaar gewonde Maat (onderofficiersrang) Werner Weise, geboren op 19 maart 1909 en 32 jaar oud. De commandant, luitenant ter zee Olbertz, wordt eveneens zwaar gekwetst. De gewonden en doden worden na het binnenlopen in Calais overgebracht naar het lazaret van Hardingen (*Pas de Calais*).

Ondertussen zijn de Raumboten R43 en R46 op weg naar Duinkerke wanneer ze om 14.45u één mijl westelijk van Duinkerke aangevallen worden door wellicht dezelfde groep van achttien Spitfires. Ze vliegen aan vanaf de zeezijde en mitrilleren in scheervlucht de twee boten met hun 20mm geschut. Beide boten openen het vuur en verhogen hun snelheid tot 18 zeemijl. De R46 wordt zo zwaar beschoten dat bij de eerste aanval haar geschut grotendeels uitvalt en haar 20mm kanonnen niet meer tot vuren komen. De R43 vuurt uit beide 20mm kanonnen. Vanaf de kust komen lichte en middelzware FLAK-batterijen tussen in het gevecht. Ze vuren eveneens op de vijandelijke vliegtuigen. Het gevecht duurt slechts vier à vijf minuten. Treffers of een afschot op en van de vliegtuigen worden niet waargenomen. Door het afweervuur van de R43 wordt een direct aanvliegen van de jagers op de boot verijdeld. Op de R46 vallen twee doden, vijf zwaar en zeven licht gewonden. De naam van de gesneuvelden wordt niet vermeld in het *Kriegstagebuch* van het schip. Op de R43 vallen twee lichtgewonden. Het schip heeft weinig schade. Op de R46 worden romp en dekken beschadigd door granaatslagen en valt de bakboordmachine uit. Een olietank brandt uit. De boten meren om 15.20 af in Duinkerke en brengen hun gewonden over naar het lazaret van St. Idesbald bij Koksyde - De Panne.

An Bord, den 13. Februar 1942
Flak-Comp. 1/42

S. S. F. S. U. B. A. I. S. U. B. T. I. S. U. B. I.
 Über den Jägerangriff von 18 Spitfire
 am 12.2.1942 auf R 43, R 46 vor Dünkirchen.

Am 12.2.1942 befanden sich R 43, 46 nach Beledigung einer Sonderaufgabe auf dem Marsche von Pkt. X nach Dünkirchen.

Führung: Kommandant R 43 Oblt. z.S. Duch
 Kommandant R 46 Ltn. z.S. Weber.

Formation: T - Selb.
Marschfahrt: G 17
Kurs: Otto Null
Wetter: Wind 7 7-8, See 3 (unter Landeichte),
 Sicht um 5 sm (wechsellnd).

Beide Boote mit Brückenpanzer und Schutzschilden ausgerüstet. Auf Weg Bona, 1 sm westlich von Dünkirchen wird um 1445 Uhr von R 43 Fliegeralarm gegeben. 18 Spitfire fliegen von Seeseite die Botte in mittlerer Höhe an, setzen von allen Seiten zum Tiefangriff an und belegen Boote mit MG-Feuer. Anflug erfolgte in drei Wellen zu je 6 Spitfire, danach Abflug aller Jäger nach See. Beide Boote lagen in ununterbrochenem schwersten MG-Mägel. Da sich während der Marschfahrt fast dauernd eigene Jäger in der Luft befanden, wird der Jägerverband erst sehr spät als feindlicher erkannt. Auf beiden Booten wird von den Kommandanten zunächst volle Deckung befohlen und auf 10 sm Fahrt gegangen.

Auf R 45 wird nach dem ersten Anflug von beiden 7 cm MG's das Feuer eröffnet. Achteres MG 0/30 gibt 117 Schuss, vorderes MG 0/30 19 Schuss ab.

R 46 liegt besonders stark im MG-Mägel, sodass beim ersten Anflug bereits die MG-Bediener zum größten Teil ausfallen und MG's nicht zum Schiessen kommen.

Von Land aus griffen leichte und mittlere Flakbatterien in das Gefecht ein. Eigene Jäger befanden sich zur Zeit nicht in der Luft. Dauer des Angriffes etwa 4 Minuten.

Treffers

L.Air
Sk. 9447/42

1^e bladzijde van het *Gefechtsbericht* over de vliegtuigaanval op de R43-R46

Alle schepen vervoegen op 14 februari hun respectievelijke thuishavens. Ook de eenheden uit Oostende die er om 00.15u afmeren. Operatie Cerberus is voorbij.

OVERWINNAARS OF OVERWONNENEN?

Alhoewel de Duitse zusterschepen, *Scharnhorst en Gneisenau, de Prinz Eugen* en de Duitse marinestaf bij deze Kanaaldoorbraak een tactische overwinning behaalden, speelden deze, door de geallieerden gevreesde, snelle oorlogsschepen nadien in het verloop van de zeeoorlog geen enkele rol van betekenis meer. Zo lijdten de Duitsers dan toch nog een strategische nederlaag.

Reeds twee weken na operatie *Cerberus* neemt *Bomber Command* revanche door het uitschakelen van de *Gneisenau*. Beschadigd door een mijnontploffing ligt zij in *Kiel* in het droogdok en wordt er door de *RAF (Royal Air Force)*, op 26 en 27 februari 1942, twee nachten lang gebombardeerd, waarbij haar voorste munitieruim door een bominslag in brand vliegt en explodeert. Haar boeg wordt volledig vernield hetgeen meteen haar einde betekent. Op 04 april 1942 wordt het schip naar *Gotenhafen* (Gdynia) in Polen gesleept, ontdaan van haar artillerie, gevuld met beton en aan de haveningang gezonken. Zo eindigt ze haar bestaan roemloos als blokkadeschip. De *Gneisenau* wordt tussen 1947 en 1951 door een Poolse bergingsmaatschappij gelicht en tot schroot verwerkt.

In de ochtend van 23 februari 1942 nadert de *Prinz Eugen*, opererend in de Noorse wateren, *Trondheim* wanneer ze getroffen wordt door een torpedo van de Britse duikboot *H.M.S. Trident*, onder bevel van kapitein-luitenant-ter-zee G.M. Sladen. Deze rukt 14 meter van haar achterspiegel af. Zij keert na het plaatsen van een noodroer moeizaam terug naar Duitsland en wordt na herstelling ingezet bij de begeleiding en bescherming van schepen met vluchtelingen in de Oostzee. Nadien steunt ze met haar zware artillerie de door de Russen afgesneden Duitse legergroep Noord. Op 01 april 1945 ramt ze in dichte mist in de *Dantziger* bocht de lichte kruiser *Emden*.

Na de Duitse capitulatie op 08 mei 1945 wordt ze als oorlogsbuit overgedragen aan de Amerikanen en met een gemengde Duits-Amerikaanse bemanning overgevoerd naar *Philadelphia* en later naar de Marshalleilanden waar ze bij de Bikiniatol op 01 en 24 juli 1946 blootgesteld wordt aan twee atoombomproeven. Naar *Kwajalin* gesleept sterft ze daar op 22 december 1946 eveneens een roemloze dood wanneer ze bij een derde Amerikaanse atoombomproef kapseist en zinkt.

DE SCHARNHORST IN DE ZEESLAG BIJ DE NOORDKAAP

De *Scharnhorst* wordt hersteld en is na zes maanden opnieuw operationeel. Op tweede kerstdag, 26 december 1943, toen zij nabij de Noordkaap, met vijf torpedojagers van de 4^e flottielje, de *Z29 (Zerstörer 29)*, *Z30*, *Z33*, *Z34* en *Z39* onder kapitein-ter-zee Johannesson, op jacht is naar de Moermanskkonvoeien JW 55 B en RA 55 A wordt zij onderschept door twee eskaders, *Force 1* en *Force 2*, van de *Home Fleet* onder bevel van admiraal Sir Bruce Fraser. Zij wordt om 08.40u ontdekt door de kruisers *HMS. Norfolk* en *HMS. Belfast* die haar op hun radar volgen.

Eskadercommandant, *Konteradmiral* Erich Bey, verwittigt via luchtverkenning dat nog meer Britse schepen op zee liggen en beslist de achtervolging van de konvoeien op te geven. Hij beveelt zijn torpedojagers het contact te verbreken en terug te varen naar de *Altafjord*. Hij zet koers naar Noorwegen. De Britten snijden hem de weg af.

Om 09.24u openen *Norfolk*, *Belfast* en *Sheffield (Force 1)* het vuur vanaf 12 km waarbij de *Scharnhorst* verschillende maal getroffen wordt. De treffers beschadigen haar radar waardoor ze haar geschut minder effectief kan inzetten. Ze beantwoordt het vuur, loopt zuidwaarts en verbreekt het contact bij een snelheid van 30 knopen.

Om 12.24u volgt een tweede gevecht waarbij de *Norfolk* op zijn beurt drie treffers incasseert en waarbij ze haar radar en achterste geschutstoren verliest en al haar verbindingsmiddelen uitvallen. Ook de *Belfast* loopt lichte schade op.

Om 16.47u beveelt admiraal Fraser de *Belfast* lichtgranaten af te vuren. Daarna vuurt hij van op een afstand van 11 km een eerste breedzijsalvo af met zijn tien 35.6 cm. kanonnen en lukt treffers. *Jamaica* bindt eveneens de strijd aan. De *Scharnhorst* vervolgt echter haar koers en vuurt regelmatig terug waarbij zij met haar zwaarste 28 cm. geschut, draagwijdte 40km930m, de mast van de *Duke of York* beschadigt. Ze zit echter klem tussen de twee eskaders van de *Home Fleet*.

De *Scharnhorst*.

Een uur lang poogt ze met grote snelheid naar het zuidoosten te ontkomen en schijnt het alsof zij aan de overmacht zal ontsnappen. Gedurende de achtervolging slaagt de *Duke of York* er echter in nog eens drie treffers te plaatsen. 500 mijl benoorden de poolcirkel, in volle duisternis bij harde wind, in sneeuwstormen en hoge zee, gaat deze titanenstrijd, waarbij de *Scharnhorst* regelmatig getroffen wordt, zo nog drie uur ononderbroken door.

Om 16.15, genaderd tot op een afstand van 22 zeemijl, neemt het Britse vlaggenschip *HMS. Duke of York* de achtervolging over. Om 16.17u maakt ze radarcontact op 41.5 km.

Getroffen aan bak – en stuurboordzijde door vijf torpedo's afgevuurd door de torpedojagers *HMS. Savage*, *HMS. Saumarez*, *HMS. Scorpion* en *KNM. Stord (Force 2)* verliest de *Scharnhorst* snelheid. De *Duke of York* en de *Jamaica* gaan over tot de aanval. De *Duke of York* bestookt haar met haar 35.6 cm batterijen en treft op het voordek *Scharnhorst's* geschutstoren 'A' die definitief buiten gebruik is. *Scharnhorst* vuurt terug doch incasseert nog verschillende treffers. De kapitein van de *Scharnhorst* stuurt aan de admiraliteit het bericht: 'We vechten tot de laatste man'.

Om 18.55u, is het de beurt aan *Savage* and *Saumarez*. Ze lanceren respectievelijk 8 en 4 torpedo's vanaf 3200m en 1600m terwijl de *Stord* en *Scorpion* lichtpatronen afvuren. *Scharnhorst* beantwoordt de aanval met haar 28 cm geschut en plaatst een treffer op de *Saumarez* die elf bemanningsleden doodt en er nog elf andere verwondt.

Om 19.12u zwijgt de hoofdbatterij van het ondertussen reeds zwaar beschadigde Duitse slagschip. Ook is reeds de helft van haar bemanning gesneuveld of gewond maar zij vecht nog steeds dapper terug. Met haar secundaire batterijen van 15 cm. en 10.5 cm. blijft zij voortdurend vuren terwijl zij nog probeert te ontsnappen en de Britse schepen naderen om haar met torpedo's tot zinken te brengen. Eskadercommandant *Konteradmiral* Erich Bey, dezelfde officier die bij de operatie *Kanaldurchbruch* het bevel voerde over de torpedootflottielje, stuurt een laatste groet aan de Duitse admiraliteit: *'Es lebe Deutschland und der Führer'*.

De *Scharnhorst* wordt afgemaakt. Om 19.28u staakt de *Duke of York* het vuur nadat ze op *Scharnhorst* haar 80° salvo afvuurde waarbij ze in het totaal 446 granaten verbruikte.

***Kapitän-zur-See* Fritz Hintze**
kapitein van de *Scharnhorst*

***Konteradmiral* Erich Bey**
eskadercommandant

Om 19.30u beveelt kapitein Fritz Hintze de bemanning het schip te verlaten. Honderden bemanningsleden springen in het ijskoude water van de noordelijke ijszee. Er wordt gezegd dat kapitein Hintze en *Konteradmiral* Bey hun reddingsvest aan een paar cadetten gegeven hebben om zo die jongens een betere kans op overleven te geven.

19.33u: *Scharnhorst* loopt maar drie knopen meer en het schip maakt reeds slagzij over stuurboord, als ze nog eens getroffen wordt door vijf torpedo's afgevuurd door *HMS. Musketeer*, *HMS. Virago* en *HMS. Opportune*.

Het schip brandt en is in een dikke rookwolk gehuld, er zijn overal ontploffingen. Ze incasseerde in het totaal 10 zware torpedo-inslagen. Er werden op haar 2293 granaten van divers kaliber gaande van 12 cm tot 35.6 cm afgevuurd waaronder veel treffers. Er zijn toen ook reeds tweeënvijftig torpedo's van 533mm gelanceerd. Maar één treffer van de laatste drie, door de kruiser *Jamaica* afgevuurd om 19.37u van op minder dan twee zeemijl, bezegelt uiteindelijk haar dramatisch lot en dat van haar bemanning.

19.50u: een geweldige explosie, veroorzaakt door het ontploffen van de voorste munitieopslagplaatsen, breekt de boeg van de *Scharnhorst* die onder water verdwijnt. Het slagschip kapseist vervolgens over stuurboord en zinkt dan snel in positie 72° 16 min. Noord-28° 41 min. Oost. Slechts 36 bemanningsleden, waaronder geen enkele officier, worden levend door de *Scorpion* (30)- en *Matchless* (6) uit het ijskoude water gered. De rest van de bemanning, 1.932 man,

waaronder haar kapitein Fritz Hintze en eskadercommandant *Konteradmiral* Erich Bey, gaan, oorlogsvlag in top, eervol met haar ten onder. Wegens een verondersteld risico van een mogelijke Duitse U-bootaanval worden honderden overlevenden hulpeloos en zonder mededogen door de Engelsen in een ijsskoude zee achtergelaten waar ze een onmenselijke dood sterven. *Vae victis!* Wee de overwonnen!

***Scharnhorst* zinkt (Animatie).**

Het is niet de eerste keer dat de Engelsen overwonnen bemanningen achterlaten in zee. Denken we maar aan de ca. 700 drenkelingen van de 2000 bemanningsleden van de *Bismarck* waarvan er nauwelijks 110 gered werden. De rest werd op 27 mei 1941 eveneens wegens een vermeend risico van een Duitse U-bootaanval in de Atlantische oceaan aan hun lot overgelaten en stierven een gruwelijke dood. Namen de Engelsen aldus weerwraak voor het zinken van de *Hood*?

Omdat ze niet zouden weten waar ze ontscheept worden, worden de 36 overlevenden in Engeland geblinddoekt vóór ze aan wal gebracht worden. Ze moesten eens ideeën krijgen!

Na de zeeslag richt admiraal Sir Bruce Fraser zich in volgende bewoordingen tot zijn officieren: 'Gentlemen, het gevecht met de *Scharnhorst* eindigde met een overwinning voor ons. Ik hoop dat, indien er onder u ooit iemand geroepen wordt een schip te leiden in een gevecht tegen een grote overmacht, u dan uw schip zo dapper zult bevelen als *Scharnhorst* werd bevolen vandaag'.

BIBLIOGRAFIE

1. Eigen archief.
2. Operatie doorbraak - **John Deane Potter** – Oorspronkelijke titel 'Fiasco' - Forum boekerij Den Haag .
3. Oostende onder de Nazi's - Deel 4 – **André Asseloos**.
4. Lexicon der Wehrmacht-Gliederungen: Sicherungsflott-Vorpostenflottillen.
5. German Navy-die Kriegsmarine-ships-Vorpostenboot.
6. The history of Scharnhorst – **John Asmussen**.
7. Die Deutschen Schlachtschiffe Scharnhorst und Gneisenau – **Mario Golse**.
8. Die Schlachtschiffe der Scharnhorst-Klasse – **Gerhard Koop & Klaus P. Smolke** – **Bernard & Graefe Verlag**.
9. Schlachtschiff Gneisenau – **Wolfgang Köhler**.
10. Seekrieg und Seemacht - **Friedrich Lützow Konteradmiral** -Verlag Die Wehrmacht-Berlin - **Charlottenburg 2 - 1941**.
11. 18^e Vorpostenbootflottille – **Gareth Collins**.
12. Operation Ostfront -The battle of the North Cape - **John Asmussen**.
13. Door Duitse ogen – **Luc Vanhaecke** – **Uitgeverij Vanhaecke** – **Brugge 1995**.
14. Diverse geheime oorlogsdokumenten uit het Militärarchiv Freiburg over de 18^e VP-Bootflottille in Operatie Cerberus.
15. Het einde van de Scharnhorst – **Eyewitness of world war II** - **BBC** - **Deel 2** .

FOTO'S

1. Voorpostenboot – zie bibliografie nr. 5.
2. Het laden van torpedo's – zie bibliografie nr. 3.
3. De voorpostenbootflottielje vaart uit – zie bibliografie nr. 10.
4. Op alarmwacht – zie bibliografie nr. 10.
5. Mijnenveegflottielje op zee - zie bibliografie 10.
6. Route Bresteskader – zie bibliografie nr. 15.
7. Bresteskader – Gneisenau photogallery blz. 2.
8. De Scharnhorst – zie bibliografie nr. 8.
9. Het laden van een torpedo in de snelbootbunker – zie bibliografie nr. 13.
10. Plechtigheid op het Duitse kerkhof - zie bibliografie nr. 13.
11. 1^e bladzijde *Gefechtsbericht* – zie bibliografie nr.14.
12. De kapitein en eskadercommandant – zie bibliografie nr. 12.
13. Scharnhorst zinkt (Animatie) – zie bibliografie nr. 15.
14. Geblindoekte bemanningsleden – zie bibliografie nr.12.

IK DANK DE HEREN:

- Eddy Beauprez.
- Arthur Cogghe.
- Eric Dufossez.
- Freddy Hubrechtsen.
- Patrick Roose.
- Jan Verheyde.

die allen spontaan behulpzaam waren bij de voorbereiding van dit artikel.